

ЗАТВЕРДЖУЮ

**ректор Національного університету
«Одеська юридична академія»**

Олег ТОДОЩАК

ВИСНОВОК

Національного університету «Одеська юридична академія» щодо дисертації Павлової Олександри Сергіївни на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» (тема дисертації затверджена Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» 04.11.2021, протокол № 3)

Витяг

з протоколу засідання фахового семінару кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія»
№ 7 від 09 травня 2025 року

Присутні:

завідувач кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент Степаненко О.В.-
науковий керівник;

професор кафедри кримінального права, д.ю.н., професор Стрельцов Є.Л.;
професор кафедри кримінального права, д.ю.н., професор Туляков В.О.;
професор кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент Коломієць Ю.Ю.;
професор кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент Полянський Є.Ю.;
професор кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент Колодін Д.О.;
професор кафедри кримінального права, к.ю.н., доц. Мирошніченко Н.А.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Хімченко С.А.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Чугуніков І.І.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Горбачова І.М.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Берш А.Я.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Бойченко В.П.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н., доцент Тімофєєва Л.Ю.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н. Ободовський О.В.;

доцент кафедри кримінального права, к.ю.н. Тавлуй О.В.;
доцент кафедри кримінального права, к.ю.н. Хильченко А.С.;
асистент кафедри кримінального права, доктор філософії в галузі «Право»
Агапова К.В.;
асистент кафедри кримінального права Павлова О.С.;
лаборант кафедри кримінального права Ніконова Д.І.;
лаборант кафедри кримінального права Коваль В.А.

З присутніх 6 докторів юридичних наук та 11 кандидатів юридичних наук (докторів філософії в галузі «Право») – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження Павлової О.С. на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)», поданого на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» щодо рекомендації до разового публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Доповідь здобувачки ступеня вищої освіти доктора філософії Павлової Олександрії Сергіївни на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)», поданої на здобуття вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Доповідачка обґрунтувала актуальність обраної теми, визначила мету, завдання, методологію дисертаційного дослідження, охарактеризувала його об'єкт та предмет, виклала науково-практичну значимість роботи, надала відомості щодо впровадження результатів дослідження.

Обґрунтовуючи вибір теми дисертаційного дослідження, здобувачка зазначає свобода медіа та безпека журналістів перебувають під загрозою у всьому світі, в усіх країнах. Про це свідчить тенденція поширення різних видів тиску на журналістів (з боку влади, з боку керівництва медіа, з боку представників бізнесу та публічних осіб), у тому числі напади на них не лише безпосередньо у фізичній формі (побої, тілесні ушкодження, вбивства, пошкодження майна), але й у цифровому просторі (кібератаки, спам, цькування, погрози, незаконний доступ сторонніх осіб до приватної або службової інформації), збільшення кількості затримань журналістів та таких, проти яких використовуються тиск з метою викриття джерел інформування, використання законів про дифамацію та законів для обмеження вираження думок в Інтернеті, переслідування журналістів за допомогою технологій спостереження, через їх розслідування, викриття,

репортажі або критичні погляди або критику політичної діяльності. І особливо небезпеки вони набувають, якщо здійснюються представниками органів влади, оскільки особливо вразливі для нападів або навіть вбивств за свою роботу ті журналісти, які наважуються викривати корупцію, зловживання владою.

Актуальність дослідження полягає в тому, що свобода медіа та безпека журналістів перебувають під загрозою у всьому світі, в усіх країнах. Про це свідчить тенденція поширення різних видів тиску на журналістів (з боку влади, з боку керівництва медіа, з боку представників бізнесу та публічних осіб), не лише у фізичній формі, але й у цифровому просторі (кібератаки, спам, цькування, погрози, незаконний доступ сторонніх осіб до приватної або службової інформації), збільшення кількості затримань журналістів та таких, проти яких використовуються тиск з метою викриття джерел інформування, використання законів про дифамацію та законів для обмеження вираження думок в Інтернеті, переслідування журналістів за допомогою технологій спостереження, через їх розслідування, викриття, репортажі або критичні погляди або критику політичної діяльності. В Україні стан незахищеності професійних прав журналістів підсилюється розпочатим в 2014р. актом агресії. До цього слід додати й низку факторів, серед яких: збільшення професійних ризиків заняття журналістською діяльністю, особливо журналістів розслідувачів та викривачів; розвиток цифрового середовища, що спричиняє поширення злочинних впливів на журналістів у кіберпросторі; євроінтеграційний курс України і пов'язані з цим вимоги щодо адаптації вітчизняного кримінального законодавства до європейських стандартів захисту прав журналістів

Попри значну кількість робіт таких вчених, як: П.П. Андрушка, С.В. Антонова, Д.О. Балобанової, М.І. Бажанова, Ю.В. Бауліна, В.І. Борисова, В.П. Беленок, А.В. Бойко, А.С. Бондарчука, А.В. Боровика, К.М. Буряк, І.М. Горбачової, Горбунова, О.М. Готіна, О.П. Горпинюка, В.К. Грищука, Н.О. Гуторової, Д.Ю. Гуренка, І.І. Давидович, А.О. Джужи, О.О. Дудорова, М.В. Довгаль, О.І. Донченко, І.М. Ізай, В.І. Осадчого, І.М. Залялової, І.О. Зінченко, О.О. Кирбят'єва, А.В. Коваленко, Д.О. Колодіна, О.В. Козаченка, О.М. Костенка, В.Р. Ладнюка, С.Я. Лихової, В.М. Мамчура, В.І. Маркіна, М.І. Мельника, Н.А. Мирошніченко, А.А. Музики, І.І. Митрофанова, В.О. Навроцького, М.І. Панова, Ю.А. Пономаренка, В.І. Павліківського, Є.В. Пилипенко, А.В. Савченка, В.В. Сташиса, О.В. Степаненко, М.В. Сийплові, Ю.В. Сподарик, Є.Л. Стрельцова, В.Я. Тація, В.О. Тулякова, П.Л. Фріса, М.І. Хавронюка, С.А. Харитонова, А.О. Цховребова, В.О. Чайка, В.В. Шаблістого та ін., низка питань лишилася не дослідженою. Актуальність і практична значущість даного дисертаційного дослідження обумовлюються також застосуванням кримінального законодавства України, створеного в нових соціально-історичних умовах, з урахуванням сучасних досягнень вітчизняної та зарубіжної теорії і

практики кримінального права та кримінології, необхідністю інтеграції до національної кримінально-правової політики міжнародних та європейських стандартів забезпечення професійних прав журналіста.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження спрямоване на реалізацію положень: Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 № 1209-р.; Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, ухваленої Законом України від 18.03.2004 № 1629-IV; Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 25.08.2015 № 501/2015.

Дисертаційне дослідження виконане відповідно до планів Південного регіонального центру Національної академії правових наук України: № 148/3-Б «Регіональна юридична наука: сучасні завдання» на 2019-2024 роки та № 86/16 «Актуальні напрямки розвитку юридичної науки для подальшого розвитку регіонів України» на 2013-2018 роки; науково-дослідної роботи кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія» «Стан, тенденції та перспективи розвитку кримінального права у XXI столітті» на 2016-2020 роки як складової плану науково-дослідної роботи Національного університету «Одеська юридична академія» «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» на 2016-2020 роки (державний реєстраційний номер 0116U001842); науково-дослідної роботи кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія» «Тendenції та напрями сучасного розвитку кримінального права» на 2021-2025 роки.

Тему дисертації затверджено Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» від 04 листопада 2021 року (протокол № 3).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є визначення етапів генезису кримінально-правової охорони професійних прав журналіста в національному законодавстві, визначення підстав та доцільності криміналізації протиправних посягань проти професійних прав журналіста, дослідження зарубіжного досвіду в питанні кримінально-правової охорони та забезпечення професійних прав журналіста з позиції системного та порівняльного підходів (у контексті порівняння чинного КК та кримінального законодавства країн ЄС та низки країн континентальної Євразії), визначення проблемних аспектів, що виникають в процесі правозастосування та надання пропозицій щодо їх розв'язання з урахуванням зарубіжного досвіду та можливості його адаптації.

Завдання: відтворити генезис кримінально-правової охорони професійних прав журналіста на теренах сучасної України; визначити підстави

криміналізації окремих посягань проти професійних прав журналіста; проаналізувати зарубіжний досвід кримінально-правового забезпечення захисту професійних прав журналістів, визначити певні тенденції їх формування; визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки правопорушень проти професійних прав журналіста за національним законодавством України із застосуванням порівняльно-правового методу; виокремити проблемні аспекти нормативного регулювання визначення ознак правопорушень проти професійних прав журналіста; оцінити наявні кримінально-правові заходи впливу на осіб, які порушили професійні прав журналіста, практику їх застосування, та недоліки правового регулювання цього питання; надати рекомендації, що сприятимуть цілісності і послідовності у кримінально-правовій протидії правопорушенням проти професійних прав журналіста.

Об'єкт дослідження – формування та розвиток, сучасний стан кримінально-правової охорони професійних прав журналістів, теоретичні та практичні аспекти забезпечення.

Предмет дослідження – кримінально-правова охорона професійних прав журналістів в аспекті порівняльно-правового аналізу.

Методи дослідження В процесі дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. З метою виявлення процесу встановлення кримінальної відповідальності за правопорушення проти професійних прав журналіста, їх місця в системі кримінальних правопорушень в КК України - використовувався *системно-структурний метод*. *Діалектичний метод* (застосовано для визначення сутності, змісту й структури правопорушень проти професійних прав журналіста, формулювання їх понять та підстав кримінальної відповідальності, а також при вивченні інших проблем у їх розвитку й взаємозв'язку). Крім того, серед використаних методів можна виділити наступні загальні методи: *статистичний метод* застосовувався в процесі аналізу судової практики та статистичних даних; *метод аналізу* використовувався при визначенні окремих термінологічних понять; *метод синтезу* сприяв виділенню кримінальних правопорушень проти професійних прав журналіста з-поміж кримінальних правопорушень. Серед *спеціальних методів* використовувалися: *порівняльно-правовий метод* – в процесі дослідження норм кримінального законодавства країн континентальної Європи та окремих країн континентальної Азії в питанні визначення відповідальності за правопорушення проти професійних прав журналіста. Використання порівняльно-правового методу в нашому дослідженні дасть можливість оцінити законодавство про кримінальну відповідальність за правопорушення проти професійних прав журналіста в КК інших держав та співвіднести ці норми з національним законодавством України. За допомогою даного методу можливо виявити спільні та відмінні положення кримінально-правовими засобами в Україні та зарубіжних країн. Завдяки даному

методу здійснюється порівняння приписів КК та практики пострадянських держав (Грузії, Республіки Молдова, Вірменії, Казахстану, Таджикистану) з КК України, та країн європейського простору (Німеччина, Бельгія, Франція, Італія, Іспанія, Чехія, Болгарія, Польща, Румунія, Угорщина), а також США, Канада та Велика Британія. Використання порівняльно-правового методу дозволило врахувати позитивні особливості правового регулювання кримінально-правової охорони професійних прав журналіста від злочинних посягань. *Критично-правовий*, який сприяв формулюванню власних пропозицій щодо змін в правовому регулюванні питання; застосування *історичного методу* дало змогу визначити генезис законодавства в питанні формування групи норм, що передбачають відповідальність за правопорушення проти професійних прав журналіста, що дозволило прийти до висновку про необхідність оптимізації видів таких правопорушень та заходів кримінально-правового впливу, з урахуванням історичного досвіду; метод випадку використовувався при дослідженні окремих вироків судів у справах за тематикою дослідження.

Нормативну базу становлять: Конституція, Кримінальний кодекс та Кримінально-процесуальний кодекс України, законодавство у сфері медіа, яке складається з законів України «Про медіа», «Про електронні комунікації», «Про суспільні медіа України», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про державну підтримку медіа», «Про гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста», кримінальне законодавство та окремі закони, що регулюють питання медіа, Великої Британії, Норвегії, Бельгії, Франції, ФРН, Італії, Іспанії, Естонії, Литви, Латвії, Чехії, Польщі, Болгарії, Румунії, Словенії, Молдови, Грузії та Азербайджану.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є першим в Україні спеціальним комплексним порівняльно-правовим дослідженням кримінально-правової охорони професійних прав журналіста в умовах оновленого кримінального законодавства України та сучасних реалій суспільно-політичного життя в Україні та на міжнародному рівні.

Наукова новизна дослідження розкривається в наступних положеннях, висновках та пропозиціях:

вперше:

аргументується доцільність внесення змін до ч. 1 ст. 171 КК України, в частині виключення словосполучення «незаконна відмова у доступі журналіста до інформації», що сприятиме усуненню конкуренції зі ст. 212-3 КУпАП на користь визнання такої форми перешкоджання виключно як адміністративний проступок;

визнати кримінально караним тільки таке перешкоджання професійній діяльності журналіста у формі створенні перешкод в її отриманні, якщо воно

супроводжувалося насильством (побої та легкі тілесні ушкодження та середньої тяжкості);

обґрунтовується з урахуванням сучасних тенденцій впливу на журналістів в процесі здійснення ними професійної діяльності, до форм впливу за ч. 2 ст. 171 КК України відносити погрози щодо самого журналіста або близьких для нього осіб, кібератаки, юридичний тиск (необґрунтовані та безпідставні судові позови проти медіа та журналістів);

викладено доводи щодо доцільності виключення з КК України норми такого змісту, яка наразі відповідає примітці до ст. 345-1 КК, якою визначається поняття «професійна діяльність журналіста», та засоби підтвердження статусу журналіста або належності до ЗМІ, оскільки законодавець не встигає своєчасно реагувати на сучасні реалії розвитку інформаційного простору, а наявність галузевого законодавства дозволить правильно та актуально тлумачити спеціальні термінологічні звороти, виходячи з завідомої бланкетності цієї норми (абз. 10 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста»;

оскільки профільне законодавство не містить такого терміну «професійна законна діяльність журналіста», а на практиці вільне тлумачення цього поняття призводить до закриття кримінальних справ за ст. 171 КК, а виходячи з того, о кримінальне право лише охороняє вже врегульовані відносини, то саме кримінальне законодавство не може втручатися у врегулювання – тлумачення - цих питань, пропонується з назви статті виключити поняття «професійна законна діяльність журналіста» та замінити на «реалізації професійних прав та обов'язків журналіста» (перелік яких визначено ст. 11-1 Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста»);

враховуючи позитивний досвід низки європейських країн, пропонується ч. 2 ст. 171 КК України доповнити альтернативною формою діяння у вигляді «примушування до неправомірного розкриття джерел інформації» як «гарантії захисту журналістських джерел»;

аргументується доцільність внесення змін до ч. 1 ст. 171 КК України, в частині виключення словосполучення «незаконна заборона висвітлення окремих тем, показу окремих осіб, критики суб'єкта владних повноважень», та замінити на «здійснення цензури або контролю за змістом поширюваної інформації», чим узгодити з приписами ст. 24 Закону «Про інформацію» та ч. 3 ст. 4 Закону «Про медіа»; зарубіжний досвід (країн Європи) показав ефективність встановлення відповідальності саме за здійснення цензури;

обґрунтовується теза, що врегулювання правового статусу блогера в Україні на законодавчому рівні є важливим для забезпечення належного рівня захисту його прав та інтересів. Зазначено, що у контексті дефініцій, запропонованих у

Законі України «Про медіа» від 13 грудня 2022 року № 2849-IX, блогери можуть підпадати під визначення медіа, а відеоблогери - під визначення аудіовізуальних медіа;

викладено доводи щодо різних моделей побудови системи кримінально-правової охорони професійної діяльності журналістів у різних країнах, можна назвати чинники, які обумовлюють їх побудову, до яких належать соціокультурні, економічні, політичні, історичні особливості розвитку їх кримінального законодавства, а також специфіка юридичної техніки, покладеної в основу створення відповідних законодавчих актів та кримінально-правових норм;

вдосконалено:

обґрунтовується доцільність розглядати генезис кримінально-правової охорони з моменту виникнення журналістики та перших спроб унормування її діяльності, який в Україні пов'язується з другою половиною XIX століття, та визнати що історичний досвід унормування журналістської діяльності та її кримінально-правового захисту не корелюються, що пояснюється історичними особливостями (цензура в радянський період), та тривалою неузгодженістю міжнародного та національного законодавства;

дослідження особливостей реагування на порушення професійних прав журналіста, передбачене кримінальним законодавством Азербайджану, Вірменії, Грузії, Казахстану, Молдови, Таджикистану; і як показав існуючий досвід вказаних країн нормативне врегулювання прямої заборони перешкоджання професійної діяльності журналіста не сприяє надійному захисту; на противагу, країни, Західної та Східної Європи не містять в кримінальному законодавстві прямих заборон порушень професійних прав журналіста, втім практика захисту порушених прав свідчить до досить стабільну ефективність наявних методів охорони таких відносин;

обґрунтування необхідності передбачити в ч. 2 ст. 115 КК п. 8-1, ч. 2 ст. 121 КК, ч. 2 ст. 127 КК, ч. 2 ст. 146 КК, ч. 2 ст. 147 КК, ч. 2 ст. 194 КК в якості кваліфікуючої ознаки «вчинення щодо особи у зв'язку з перешкоджанням реалізації права громадян на свободу думки, слова і переконань»;

спричинення в процесі перешкоджання професійній діяльності журналісту побоїв, легких тілесних ушкоджень пропонується визначати в якості особливо кваліфікуючих ознак – ч.ч. 3 та 4 ст. 171 КК України, тобто визнати їх способом незаконного перешкоджання професійній діяльності журналіста;

підтримати та розвинути пропозицію розширити зміст погрози в процесі перешкоджання професійній діяльності журналіста шляхом доповнення: «погроза вбивством, насильством, знищення або пошкодження майна, викраденням або позбавленням волі журналіста або близьких їй осіб...»;

набуло подальшого розвитку:

дослідження історичного розвитку законодавства в питанні формування заходів кримінально-правового захисту професійних прав журналіста зокрема, виділено періодизацію;

обґрунтування доцільності розглядати діяння, передбачені ст.ст. 345-1, 347-1, 348-1, 349-1 КК України, як кваліфікованих способів перешкоджання здійсненню журналістом законної професійної діяльності;

обґрунтування виключення кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 345-1, 347-1, 348-1, 349-1 КК України з XV розділу Особливої частини КК України, та зміни назви розділу шляхом вилучення словосполучення «та кримінальні правопорушення проти журналістів» через їх штучне та безсистемне віднесення до правопорушень цієї групи;

обґрунтування недоцільності збереження кримінальної відповідальності за спеціальні види вбивств та захоплення заручників, спричинення тяжких тілесних ушкоджень, знищення та пошкодження майна, а отже повної декриміналізації діянь, передбачених ч. 3 ст. 345-1, ст. 347-1, 348-1, 349-1 КК України;

обґрунтування доцільності зміни кола потерпілих від насильницьких дій з «журналіста або його близьких родичів», на «журналіста або близької їй особи»;

дослідження питань підстав та принципів криміналізації посягань проти професійних прав журналіста, визначено їх небезпечність, структуру та динаміку, міжнародно-правові підстави та обґрунтовується доцільність і необхідність їх часткової декриміналізації низки діянь та форм перешкоджання, криміналізації окремих нових способів перешкоджання законній професійній діяльності журналіста;

наводиться аргументація на користь впровадження низки заходів загально-правового характеру, які б забезпечували разом з нормами КК України належну охорону професійних прав журналіста.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що викладені в дисертації положення можуть бути використані у:

науково-дослідній діяльності – при розробці напрямів подальшого вдосконалення кримінального права, з формуванням засад попередження кримінальних правопорушень проти законної професійної діяльності журналіста;

правотворчій діяльності – при підготовці змін і доповнень до чинного законодавства України;

правозастосовній діяльності – отримані висновки можуть використовуватися судовими і правоохоронними органами як рекомендації щодо застосування окремих норм кримінального права;

навчальному процесі – при проведенні занять з Особливої частини кримінального права, спецкурсів та ін.

правовиховній діяльності – при впровадженні положень існуючої кримінально-правової ідеології у правосвідомість фахівців та громадян у цілому.

Апробація результатів дослідження. Основні положення дисертаційного дослідження обговорювалися на засіданнях кафедри, висвітлені у доповідях на науково-практичних конференціях:

Публікації. Основні результати дослідження викладені у 9 наукових статтях, з яких 4 опубліковано у збірниках наукових праць, що входять до переліку фахових видань, затверджених МОН України та 5 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Особистий внесок здобувача. Дисертація становить самостійне дослідження, висновки та пропозиції, викладені в дисертації, становлять особистий здобуток автора.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (347 найменувань) та додатків (56 додатків). Загальний обсяг дисертації становить 331 сторінку, із них основного тексту – 194 сторінки.

По закінченню доповіді Павлової О.С. присутніми поставлені такі запитання:

Доцент кафедри кримінального права, к.ю.н. Мирошніченко Н.А. запитала, яка емпірична основа дисертаційного дослідження?

Павлова О.С. відповіла, *емпіричну основу дисертаційного дослідження* складають: 1) вироки судів першої інстанції та апеляційної інстанції за матеріалами кримінальних проваджень органів (усього 48 судових рішення за ст. 171, 345-1, 347-1 КК з Єдиного державного реєстру судових рішень), що були розглянуті судами України впродовж 2010–2025 рр., узагальнення судової практики, здійснені Верховним судом; справи Європейського суду з прав людини; 2) судова статистика, за даними звітності Державної судової адміністрації (форми № 6 та № 7) та звітності Офісу генерального прокурора (форма № 1), а також статистичних даних, оброблених та опублікованих на сайті Інституту масової інформації, яка дозволила оцінити реальний стан кримінально-правової протидії правопорушенням проти професійних прав журналіста, застосування заходів впливу з урахуванням практичних реалій.

Професор кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент Коломісць Ю.Ю., запитала, які основні висновки авторка зробила в дослідженні?

Павлова О.С. відповіла, *в результаті роботи проведено дослідження зроблено наступні висновки:*

аргументується доцільність внесення змін до ч. 1 ст. 171 КК України, в частині виключення словосполучення «незаконна відмова у доступі журналіста до інформації», що сприятиме усуненню конкуренції зі ст. 212-3 КУпАП на

користь визнання такої форми перешкоджання виключно як адміністративний проступок;

визнати кримінально караним тільки таке перешкоджання професійній діяльності журналіста у формі створенні перешкод в її отриманні, якщо воно супроводжувалося насильством (побої та легкі тілесні ушкодження та середньої тяжкості);

обґрунтовується з урахуванням сучасних тенденцій впливу на журналістів в процесі здійснення ними професійної діяльності, до форм впливу за ч. 2 ст. 171 КК України відносити погрози щодо самого журналіста або близьких для нього осіб, кібератаки, юридичний тиск (необґрунтовані та безпідставні судові позови проти медіа та журналістів);

викладено доводи щодо доцільності виключення з КК України норми такого змісту, яка наразі відповідає примітці до ст. 345-1 КК, якою визначається поняття «професійна діяльність журналіста», та засоби підтвердження статусу журналіста або належності до ЗМІ, оскільки законодавець не встигає своєчасно реагувати на сучасні реалії розвитку інформаційного простору, а наявність галузевого законодавства дозволить правильно та актуально тлумачити спеціальні термінологічні звороти, виходячи з завідомої бланкетності цієї норми (абз. 10 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста»);

оскільки профільне законодавство не містить такого терміну «професійна законна діяльність журналіста», а на практиці вільне тлумачення цього поняття призводить до закриття кримінальних справ за ст. 171 КК, а виходячи з того, о кримінальне право лише охороняє вже врегульовані відносини, то саме кримінальне законодавство не може втручатися у врегулювання – тлумачення - цих питань, пропонується з назви статті виключити поняття «професійна законна діяльність журналіста» та замінити на «реалізації професійних прав та обов'язків журналіста» (перелік яких визначено ст. 11-1 Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста»);

враховуючи позитивний досвід низки європейських країн, пропонується ч. 2 ст. 171 КК України доповнити альтернативною формою діяння у вигляді «примушування до неправомірного розкриття джерел інформації» як «гарантії захисту журналістських джерел»;

аргументується доцільність внесення змін до ч. 1 ст. 171 КК України, в частині виключення словосполучення «незаконна заборона висвітлення окремих тем, показу окремих осіб, критики суб'єкта владних повноважень», та замінити на «здійснення цензури або контролю за змістом поширюваної інформації», чим узгодити з приписами ст. 24 Закону «Про інформацію» та ч. 3 ст. 4 Закону «Про

медіа»; зарубіжний досвід (країн Європи) показав ефективність встановлення відповідальності саме за здійснення цензури;

обґрунтовується теза, що врегулювання правового статусу блогера в Україні на законодавчому рівні є важливим для забезпечення належного рівня захисту його прав та інтересів. Зазначено, що у контексті дефініцій, запропонованих у Законі України «Про медіа» від 13 грудня 2022 року № 2849-IX, блогери можуть підпадати під визначення медіа, а відеоблогери - під визначення аудіовізуальних медіа;

викладено доводи щодо різних моделей побудови системи кримінально-правової охорони професійної діяльності журналістів у різних країнах, можна назвати чинники, які обумовлюють їх побудову, до яких належать соціокультурні, економічні, політичні, історичні особливості розвитку їх кримінального законодавства, а також специфіка юридичної техніки, покладеної в основу створення відповідних законодавчих актів та кримінально-правових норм;

Після відповідей на запитання виступив **науковий керівник** – завідувач кафедри кримінального права, д.ю.н., доцент **Степаненко Оксана Василівна**

Науковий керівник зазначив, що в цілому дисертанту вдалося повністю виконати поставлені у дослідженні завдання завдяки використанню сукупності загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, зокрема: діалектичного, системно-структурного методів, методу системного аналізу, статистичного та порівняльно-правового методів. З метою отримання достовірних та об'єктивних результатів дослідження всі методи використовувалися у взаємозв'язку та взаємозалежності.

Дисертація має наукову новизну, оскільки в ній запропоновано якісно новий підхід до вирішенні питання забезпечення кримінально-правової охорони професійних прав журналіста з урахуванням нормативного регулювання низки провідних європейських країн та країн пострадянського простору, практичного їх застосування, з урахуванням практики Європейського суду з прав людини та рекомендації Ради Європи. Також автором запропоновано комплексні зміни до чинного КК України щодо вдосконалення кримінально-правової охорони професійних прав журналіста та внесення змін до Кримінально-процесуального кодексу, що надасть додаткових гарантій забезпечення прав журналіста. Також підтримано пропозицію, яка вже неодноразово висловлювалася в теорії кримінального права з питання декриміналізації ст.ст. 345-1, 347-1, 348-1, 349-1 КК, та потребу перегляду сутності та змісту кримінального карого діяння у виді перешкоджання професійній діяльності журналіста (ст. 171 КК).

Павловою О.С. повністю виконано індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план. У процесі роботи з підготовки дисертації та

виконання індивідуального плану наукової роботи Павлова О.С. проявила себе як наполегливий, здібний та вдумливий дослідник. На належному рівні та своєчасно виконувала індивідуальний навчальний план, має високі оцінки.

Науковим керівником зазначено, що дисертація Павлової О.С. «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є самостійним науковим дослідженням, яке відповідає встановленим вимогам та може бути рекомендоване до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

У обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Доктор юридичних наук, доцент Поляпський Є.Ю., яка надав високу оцінку дисертації, кількості та характеру досліджених у ній питань, ґрунтовності дослідження, вдалості та значущості висновків, відмітила слушність пропозицій та рекомендацій. Відзначила відображення основних положень дисертації у публікаціях Павлової О.С. Зазначила, що дисертація Павлової О.С. на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Доктор юридичних наук, професор Туляков В.О. підкреслив актуальність теми, значущість проблематики для теорії та практики, вдалу архітектоніку роботи, правильне розкриття питань, вказаних у роботі, повне досягнення мети та завдань дослідження. Вказав, що дисертація Павлової О.С. на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)», подана на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», є завершеним та якісним дослідженням, що містить наукові положення та науково обґрунтовані результати у галузі науки кримінального права, та може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Горбачова І.М. відмітила високий науковий рівень дослідження, актуальність, повноту висновків. Вказала, що дисертація Павлової О.С. на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Хильченко А.С. відзначила високий рівень дослідження, його ґрунтовність, високий рівень володіння здобувачем матеріалом. Вказала на окремі дискусійні питання, які носять рекомендаційний характер. Дисертація Павлової О.С. на тему «Кримінально-правова охорона

професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)», яка подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам і може бути рекомендована до разового публічного захисту у спеціалізованій вченій раді.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертації Павлової Олександри Сергіївни на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Актуальність дослідження полягає в тому, що свобода медіа та безпека журналістів перебувають під загрозою у всьому світі, в усіх країнах. Про це свідчить тенденція поширення різних видів тиску на журналістів (з боку влади, з боку керівництва медіа, з боку представників бізнесу та публічних осіб), не лише у фізичній формі, але й у цифровому просторі (кібератаки, спам, цькування, погрози, незаконний доступ сторонніх осіб до приватної або службової інформації), збільшення кількості затримань журналістів та таких, проти яких використовуються тиск з метою викриття джерел інформування, використання законів про дифамацію та законів для обмеження вираження думок в Інтернеті, переслідування журналістів за допомогою технологій спостереження, через їх розслідування, викриття, репортажі або критичні погляди або критику політичної діяльності. В Україні стан незахищеності професійних прав журналістів підсилюється розпочатим в 2014р. актом агресії. До цього слід додати й низку факторів, серед яких: збільшення професійних ризиків заняття журналістською діяльністю, особливо журналістів розслідувачів та викривачів; розвиток цифрового середовища, що спричиняє поширення злочинних впливів на журналістів у кіберпросторі; євроінтеграційний курс України і пов'язані з цим вимоги щодо адаптації вітчизняного кримінального законодавства до європейських стандартів захисту прав журналістів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Тему дисертації затверджено Вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» від 04 листопада 2021 року (протокол № 3).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є визначення етапів генезису кримінально-правової охорони професійних прав журналіста в національному законодавстві, визначення підстав та доцільності криміналізації протиправних посягань проти професійних прав журналіста, дослідження зарубіжного досвіду в питанні кримінально-правової охорони та

забезпечення професійних права журналіста з позиції системного та порівняльного підходів (у контексті порівняння чинного КК та кримінального законодавства країн ЄС та низки країн континентальної Євразії), визначення проблемних аспектів, що виникають в процесі правозастосування та надання пропозицій щодо їх розв'язання з урахуванням зарубіжного досвіду та можливості його адаптації.

Для досягнення цієї мети у дисертаційному дослідженні вирішуються такі **завдання**: відтворити генезис кримінально-правової охорони професійних прав журналіста на теренах сучасної України; визначити підстави криміналізації окремих посягань проти професійних прав журналіста; проаналізувати зарубіжний досвід кримінально-правового забезпечення захисту професійних прав журналістів, визначити певні тенденції їх формування; визначити об'єктивні та суб'єктивні ознаки правопорушень проти професійних прав журналіста за національним законодавством України із застосуванням порівняльно-правового методу; виокремити проблемні аспекти нормативного регулювання визначення ознак правопорушень проти професійних прав журналіста; оцінити наявні кримінально-правові заходи впливу на осіб, які порушили професійні прав журналіста, практику їх застосування, та недоліки правового регулювання цього питання; надати рекомендації, що сприятимуть цілісності і послідовності у кримінально-правовій протидії правопорушенням проти професійних прав журналіста.

Об'єкт дослідження – формування та розвиток, сучасний стан кримінально-правової охорони професійних прав журналістів, теоретичні та практичні аспекти забезпечення.

Предмет дослідження – кримінально-правова охорона професійних прав журналістів в аспекті порівняльно-правового аналізу.

В процесі дослідження було використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. З метою виявлення процесу встановлення кримінальної відповідальності за правопорушення проти професійних прав журналіста, їх місця в системі кримінальних правопорушень в КК України - використовувався *системно-структурний метод*. Діалектичний метод (застосовано для визначення сутності, змісту й структури правопорушень проти професійних прав журналіста, формулювання їх понять та підстав кримінальної відповідальності, а також при вивченні інших проблем у їх розвитку й взаємозв'язку). Крім того, серед використаних методів можна виділити наступні загальні методи: *статистичний метод* застосовувався в процесі аналізу судової практики та статистичних даних; *метод аналізу* використовувався при визначенні окремих термінологічних понять; *метод синтезу* сприяв виділенню кримінальних правопорушень проти професійних прав журналіста з-поміж кримінальних правопорушень. Серед *спеціальних методів* використовувалися: *порівняльно-правовий метод* – в процесі

дослідження норм кримінального законодавства країн континентальної Європи та окремих країн континентальної Азії в питанні визначення відповідальності за правопорушення проти професійних прав журналіста. Використання порівняльно-правового методу в нашому дослідженні дасть можливість оцінити законодавство про кримінальну відповідальність за правопорушення проти професійних прав журналіста в КК інших держав та співвіднести ці норми з національним законодавством України. За допомогою даного методу можливо виявити спільні та відмінні положення кримінально-правовими засобами в Україні та зарубіжних країн. Завдяки даному методу здійснюється порівняння приписів КК та практики пострадянських держав (Грузії, Республіки Молдова, Вірменії, Казахстану, Таджикистану) з КК України, та країн європейського простору (Німеччина, Бельгія, Франція, Італія, Іспанія, Чехія, Болгарія, Польща, Румунія, Угорщина), а також США, Канада та Велика Британія. Використання порівняльно-правового методу дозволило врахувати позитивні особливості правового регулювання кримінально-правової охорони професійних прав журналіста від злочинних посягань. *Критично-правовий*, який сприяв формулюванню власних пропозицій щодо змін в правовому регулюванні питання; застосування *історичного методу* дало змогу визначити генезис законодавства в питанні формування групи норм, що передбачають відповідальність за правопорушення проти професійних прав журналіста, що дозволило прийти до висновку про необхідність оптимізації видів таких правопорушень та заходів кримінально-правового впливу, з урахуванням історичного досвіду; метод випадку використовувався при дослідженні окремих вироків судів у справах за тематикою дослідження.

Нормативну базу становлять: Конституція, Кримінальний кодекс та Кримінально-процесуальний кодекс України, законодавство у сфері медіа, яке складається з законів України «Про медіа», «Про електронні комунікації», «Про суспільні медіа України», «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», «Про державну підтримку медіа», «Про гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста», кримінальне законодавство та окремі закони, що регулюють питання медіа, Великої Британії, Норвегії, Бельгії, Франції, ФРН, Італії, Іспанії, Естонії, Литви, Латвії, Чехії, Польщі, Болгарії, Румунії, Словенії, Молдови, Грузії та Азербайджану.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у тому, що *вперше:*

аргументується доцільність внесення змін до ч. 1 ст. 171 КК України, в частині виключення словосполучення «незаконна відмова у доступі журналіста до інформації», що сприятиме усуненню конкуренції зі ст. 212-3 КУпАП на користь визнання такої форми перешкоджання виключно як адміністративний проступок;

визнати кримінально караним тільки таке перешкоджання професійній діяльності журналіста у формі створенні перешкод в її отриманні, якщо воно супроводжувалося насильством (побої та легкі тілесні ушкодження та середньої тяжкості);

обґрунтовується з урахуванням сучасних тенденцій впливу на журналістів в процесі здійснення ними професійної діяльності, до форм впливу за ч. 2 ст. 171 КК України відносити погрози щодо самого журналіста або близьких для нього осіб, кібератаки, юридичний тиск (необґрунтовані та безпідставні судові позови проти медіа та журналістів);

викладено доводи щодо доцільності виключення з КК України норми такого змісту, яка наразі відповідає примітці до ст. 345-1 КК, якою визначається поняття «професійна діяльність журналіста», та засоби підтвердження статусу журналіста або належності до ЗМІ, оскільки законодавець не встигає своєчасно реагувати на сучасні реалії розвитку інформаційного простору, а наявність галузевого законодавства дозволить правильно та актуально тлумачити спеціальні термінологічні звороти, виходячи з завідомої бланкетності цієї норми (абз. 10 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста»;

оскільки профільне законодавство не містить такого терміну «професійна законна діяльність журналіста», а на практиці вільне тлумачення цього поняття призводить до закриття кримінальних справ за ст. 171 КК, а виходячи з того, о кримінальне право лише охороняє вже врегульовані відносини, то саме кримінальне законодавство не може втручатися у врегулювання – тлумачення - цих питань, пропонується з назви статті виключити поняття «професійна законна діяльність журналіста» та замінити на «реалізації професійних прав та обов'язків журналіста» (перелік яких визначено ст. 11-1 Закону України «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста»);

враховуючи позитивний досвід низки європейських країн, пропонується ч. 2 ст. 171 КК України доповнити альтернативною формою діяння у вигляді «примушування до неправомірного розкриття джерел інформації» як «гарантії захисту журналістських джерел»;

аргументується доцільність внесення змін до ч. 1 ст. 171 КК України, в частині виключення словосполучення «незаконна заборона висвітлення окремих тем, показу окремих осіб, критики суб'єкта владних повноважень», та замінити на «здійснення цензури або контролю за змістом поширюваної інформації», чим узгодити з приписами ст. 24 Закону «Про інформацію» та ч. 3 ст. 4 Закону «Про медіа»; зарубіжний досвід (країн Європи) показав ефективність встановлення відповідальності саме за здійснення цензури;

обґрунтовується теза, що врегулювання правового статусу блогера в Україні на законодавчому рівні є важливим для забезпечення належного рівня захисту його прав та інтересів. Зазначено, що у контексті дефініцій, запропонованих у Законі України «Про медіа» від 13 грудня 2022 року № 2849-ІХ, блогери можуть підпадати під визначення медіа, а відеоблогери - під визначення аудіовізуальних медіа;

викладено доводи щодо різних моделей побудови системи кримінально-правової охорони професійної діяльності журналістів у різних країнах, можна назвати чинники, які обумовлюють їх побудову, до яких належать соціокультурні, економічні, політичні, історичні особливості розвитку їх кримінального законодавства, а також специфіка юридичної техніки, покладеної в основу створення відповідних законодавчих актів та кримінально-правових норм;

набуло подальшого розвитку:

дослідження історичного розвитку законодавства в питанні формування заходів кримінально-правового захисту професійних прав журналіста зокрема, виділено періодизацію;

обґрунтування доцільності розглядати діяння, передбачені ст.ст. 345-1, 347-1, 348-1, 349-1 КК України, як кваліфікованих способів перешкоджання здійсненню журналістом законної професійної діяльності;

обґрунтування виключення кримінальних правопорушень, передбачених ст.ст. 345-1, 347-1, 348-1, 349-1 КК України з XV розділу Особливої частини КК України, та зміни назви розділу шляхом вилучення словосполучення «та кримінальні правопорушення проти журналістів» через їх штучне та безсистемне віднесення до правопорушень цієї групи;

обґрунтування недоцільності збереження кримінальної відповідальності за спеціальні види вбивств та захоплення заручників, спричинення тяжких тілесних ушкоджень, знищення та пошкодження майна, а отже повної декриміналізації діянь, передбачених ч. 3 ст. 345-1, ст. 347-1, 348-1, 349-1 КК України;

обґрунтування доцільності зміни кола потерпілих від насильницьких дій з «журналіста або його близьких родичів», на «журналіста або близької їй особи»;

дослідження питань підстав та принципів криміналізації посягань проти професійних прав журналіста, визначено їх небезпечність, структуру та динаміку, міжнародно-правові підстави та обґрунтовується доцільність і необхідність їх часткової декриміналізації низки діянь та форм перешкоджання, криміналізації окремих нових способів перешкоджання законній професійній діяльності журналіста;

наводиться аргументація на користь впровадження низки заходів загально-правового характеру, які б забезпечували разом з нормами КК України належну охорону професійних прав журналіста.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що полягає в тому, що викладені в дисертації положення можуть бути використані у:

науково-дослідній діяльності – при розробці напрямів подальшого вдосконалення кримінального права, з формуванням засад попередження кримінальних правопорушень проти законної професійної діяльності журналіста;

правотворчій діяльності – при підготовці змін і доповнень до чинного законодавства України;

правозастосовній діяльності – отримані висновки можуть використовуватися судовими і правоохоронними органами як рекомендації щодо застосування окремих норм кримінального права;

навчальному процесі – при проведенні занять з Особливої частини кримінального права, спецкурсів та ін.

правовиховній діяльності – при впровадженні положень існуючої кримінально-правової ідеології у правосвідомість фахівців та громадян у цілому.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є власним авторським дослідженням, у якому наукові положення, висновки та пропозиції обґрунтовано самостійно в результаті опрацювання значної кількості джерел монографічного, нормативно-правового, правозастосовного характеру, в тому числі судової практики та зарубіжного досвіду.

Апробація результатів дослідження.

Публікації. Основні результати дослідження викладені у 9 наукових статтях, з яких 4 опубліковано у збірниках наукових праць, що входять до переліку фахових видань, затверджених МОН України та 5 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (347 найменувань) та додатків (56 додатків). Загальний обсяг дисертації становить 331 сторінку, із них основного тексту – 194 сторінки.

Список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію матеріалів дисертації:

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Павлова О.С. Система кримінально-правової охорони журналістів в Україні. Електронне наукове видання «Юридичний науковий електронний журнал». № 5. 2023 С. 298-301. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-5/74>

Павлова Ю.С., Павлова О.С. Правове регулювання інформаційних відносин. Електронне наукове видання «Юридичний науковий електронний журнал». № 6. 2023 С. 473-475 http://www.lsej.org.ua/6_2023/110.pdf

Павлова О.С. Поняття та види інформаційних правопорушень. Електронне наукове видання «Юридичний науковий електронний журнал». № 7. 2023 С. 372-475 http://www.lsej.org.ua/7_2023/87.pdf

Павлова О.С. Кримінально-правова охорона прав блогерів. «Юридичний науковий електронний журнал». № 9. 2023. С. 337-340. http://lsej.org.ua/9_2023/82.pdf

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Павлова О.С. До питання кримінально-правової охорони прав журналістів і працівників засобів масової інформації. Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м.Одеса, 26 квітня 2024 р.) <https://dspace.onua.edu.ua/items/c77ed43d-fe00-43d4-958d-0f60923956cd>

2. Павлова О.С. Кримінальна відповідальність за перешкоджання законній професійній діяльності журналістів в Одесі Консервативно-ліберальні ідеї Одеської школи кримінального права : матеріали Одеської науково-практичної конференції (м. Одеса, 24 лист. 2023 р.) відп. ред. проф. Ю. Ю. Коломієць. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. С. 134-140 <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/587a0891-02d0-433f-8e1b-ab1416e9eb5d/content>

3. Павлова О.С. Перешкоджання професійній діяльності журналістів. Міжнародна мультидисциплінарна наукова інтернет-конференція. Сімдесят треті економіко-правові дискусії. Серія: Соціальні та гуманітарні науки: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції, (м.Львів, Україна – м. Переворськ, Польща, 22-23 березня 2023 р.) [редкол. : О. Патряк та ін.] ; ГО «Наукова спільнота»; WSSG wPrzeworsku. Львів С. 69-72 http://www.spilnota.net.ua/data/downloads/file_1681907305.pdf

4. Павлова О.С. Принципи, що стосуються захисту журналістів в умовах конфліктів і тиску. «Світ наукових досліджень. Випуск 13»: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща, 25-26 жовтня 2022р.) [редкол.: О. Патряк та ін.] ; ГО «Наукова спільнота» С.134-136. <https://www.economy-confer.com.ua/full-article/4005/>

5. Павлова О. С. Кримінально-правова охорона професійної діяльності журналістів за національним законодавством. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 340-343. <https://hdl.handle.net/11300/19789>

Особистий внесок дисертанта. Дисертаційна робота є власним авторським дослідженням, у якому наукові положення, висновки та пропозиції обґрунтовано самостійно в результаті опрацювання значної кількості джерел монографічного, нормативно-правового, правозастосовного характеру, в тому числі судової практики та зарубіжного досвіду.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана сучасною науковою мовою, стиль викладання відповідає прийнятному у науковій літературі й забезпечує легкість та доступність сприйняття наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження.

Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Загальний висновок. Враховуючи викладене, вважаємо, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Павлової Олександри Сергіївни на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)» відповідає спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 року № 502), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31 травня 2019 р. № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

У результаті відкритого голосування учасники засідання фахового семінару в кількості 17 осіб подали голоси «за». Ніхто із учасників фахового семінару не

проголосував «проти» рекомендації дисертаційної роботи Павлової О.С. до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Павлової Олександрії Сергіївни на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)» представленої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Павлової Олександрії Сергіївни відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (в редакції Постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами від 31 травня 2019 р. № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Павлової Олександрії Сергіївни на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

4. Запропонувати Вченій раді Національного університету «Одеська юридична академія» персональний склад разової спеціалізованої вченої ради з правом прийняття до розгляду та проведення публічного захисту дисертації Павлової Олександрії Сергіївни на тему «Кримінально-правова охорона професійних прав журналістів (порівняльно-правове дослідження)», зокрема:

1. **Голова ради** – Колодін Денис Олексійович, д.ю.н., доцент, професор кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія»

Рецензенти:

2. Туляков Вячеслав Олексійович, д.ю.н., професор, професор кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія»;

3. Горбачова Ірина Михайлівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія».

Офіційні опоненти:

4. Харитонов Сергій Олександрович, д.ю.н., професор, завідувач кафедри кримінально-правової політики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

5. Шаблистий Володимир Вікторович, д.ю.н., професор, директор ННІ права та інноваційної освіти Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук (докторів філософії в галузі «Право») за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 17; проти – немає; утримались – немає.

Головуючий на засіданні,
декан факультету
прокуратури та слідства (КІО)
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, доцент

Денис КОЛОДІН